

Medecijn-boeck

Experte Recepten die welcke alle
mael geprobeert zijn geweest Tegens
menigerley Cranck-heden ende Sieckten
t samen gestelt door verscheyde
vermaerde Doctoren inde Medecyne

Recept voor alle Coortsen van Jonge-Kinderen die onder de 14en Jaar oud zyn van Doctor Gillis Scheviane

Neemt een oude Cuscuta groff gestooten vindt dat in een

doeck 't samen vangt dit in 't drinc-
ken van 't kindt ende latet daer van
drincken ende indien 't een suygende
kindt is, soo laet de Moeder ofte
minne daer van drincken. Dit
geneest alle kinderen voortaen
die onder de 14 Jaer oudt syn probatum est

+

viii

Tegens den anderen aenghesd Leeraed seer expart van Dr. Schotano.

Roemt wille Blieroock ende wilde Iesper van deex den nieuwnieuwe laeto, met den

vingerhoot vol Sout en een
kleijne witte ajuijn, en dat samen
onder een gestooten, dat dan op
een Leemtjen gedaen en op de
regter pols gebonden ende alsoo
24 uyren daer op laten liggen

geneest dadelijk probatum est Dit
Recept is meer als 20 maal aan ver-
scheyde geprobeert en altyt goet
bevonden.

3.

Voor de darde daeghse Coorts ofte
Tertiana genaamt.

Neemt twee oncen Boom-olie,
noch een halve oolie in den galff
vierendeel Loopen-bier, roert dat
onder malcanderen, maeckt het
warm, geeft den patient het
gelijck inne als de honde over

in te leggen dat de Voorwinter begint
sal coomen, ende deselve geen daer on
warmen toe, ingevalle en de eerste
mael niet wel gelucken salment
tot driemael doen, van mijn Ulier
Remp. Dr. van Syn Eed. perke

R. Om het aansicht te wassen voor sproeten ende een effen vel te maken dat seer blanck sal worden.

Neemt den hay alzyn, over

ongegeven ½ pont saffraen van
Gent, uit in den Oliesac gedaen
met den heer Roosewater, en
den gantsel deille, dat 3 voerkeren
met den gesot in den bijsondere
Oliesac, en alsoo gelden son en 15,

dan in heele waerde niet bewaerden
3 Voetstreden lanck, maer de son is
beter als men se kan hebben, dan
den seldsaeme Voet van deselve Masses
genoemden steeds onder malkanderen
geroert, daer mede soment ge=

Verhalleghen is seer goet bevonden.
Probatum est

Tegens het Graveel heel expart, is bij den Heer Griffier P. Rensheer onderhouden en goet bevonden.

Malvesije die uit is een halff mingelen
Een halff mingelen, Brandewijn
Een halff mingelen water van petercelie
Een halff mingelen water van
Saxifraga ofte steden-breeck.
Een halff mingelen Eerdbesien-water.

Een vont veilte Suijcker-Candij

Dit is tsamen gemenght, dat Suijcker
Candij gesloten synde daer in ge-
daen, dan alle morgen een vroover
salvede wonder daer van gedroncken
is seker goet. Proba est.

Door het overloopen van de Gall

Komt een deele groote mossel-
schelpen die groot sijn, droogt se
in den bakkers oven, stoot

dat selve, bider van savonts ingel,
neemen met wijn die swaerte
van een ducaet, den tweeden
avont die swaerte van ½ ducaet
ende dan derden avont weder-
om die swaerte van een halve du-
caet. proba est.

1

N. 70

Een expart Rescept voorde pest welck wel duysentmaal geprobeert is geweest, ende altyt door de Genade Godts goet bevonden.

Adamt Salig, 3 Eynweigt,

Vlierbladeren, Braambladeren,
ende Cardobenedictus van elcx
een hantvol, dit sal samen gestooten
in een steenen mortier met een
houten stamper, dan daer bij ge-
daen een pint fransche wijn, met

den halff pint Wijn-azijn, hier
van genoomen alle morgen een
lepel vol, Maar dat eerst voorgaende
[illegible] daar-en-booven nog
bij gedaan een lepel vol [illegible]
ende een lepel vol Rozen-water.
proba.

9

Een seer expart oogen-water om altyt een goet gesicht te houden, jaa is van deughden meer als 25 gulden waert van Dr. van broecke.

Dient voor den slijpeder

witte Hongarische en daarvan soo
veel Lavendel-water, nog daar
bij gedaan voor twaalf stuijvers
van de kleinste witte suiker-
candij tot stof gestooten, neemt
dit t'samen te samen en laat het

den daegh vroegh af sal wijck in dat
Komend e baren stil distalealdren,
stuijpelt gald wan malt den weerhet
assal wuaaendaln den drappel in deeltrel
eengal, dit is geprobeert alsdat
ondervonden geweest by den Helde

Benevens dat der Quirijn de 63 laven,
diale beyde over de 70 jaren lanck
leuden heil geleeden gelsiden dat
gelebdt hebben probatum est.

Voor schellen op de ooghen.

Neemt eenen ouden valcken
Beenen die gebackte steenx
afghebroocht is, ende die
steenkens daer aff, laet sy

brandden soo geloven sij voort,
die deelt op den mes tot dat
het mes daermede bedeckt is,
strijcktse alsdan met denen
Ringel van het mes ende drukt
de voort op de segelle der copye
prent.

10

Een seer kostelyck Recept voor ymant die watersuchtig is.

Neemt twee handen vol droogē Hulsen van groote Speck-boonen,

doet dit in eene nieuwe gel-
glaesden pot, giet hem vol
met sprenghwater off ander
suijver klaer water, laet het
samen koocken soo lange
dat het over de helft ingekookt

is, geeft dan patient smorgens
ende des avonts den middertijen
wel daer van te drincken off
soo dickwils als gij hebt macht,
continuelijck daer mede al want
het heeft gheholpen vele Menschen

die bijstand vande Doctoren,
geabandonneert waeren geweest
geholpen vande watersucht,
en haar volcomen genesen proba.

Een geestelijcke dranck voor de
deughde is dickmaels geproeft
en altijt goet bevonden.

Neempt twee goeden Mus-
selanen, Tuijtsel, Schelpen, Saat

Sy mat donden pot Marcus Aurel
twee tafelvaten Aconicks voet
tieden daer naer soo drinckt soo
gaet het dat eerste del coliid van
del Muscadaten daer het comt
geeft den patient daer van

Het drincken soo veel [illegible]
[illegible]

12

Een [illegible] Medecyne [illegible]

gesichte weederom te verstercken
Het welcke een persoon six dagen
heeft gebruyckt die daar door zyn
gesicht weederom heeft becomen
waar van hy seeven jaar berooft
van was geweest. van Dr. Cuitenwanger.

Dient Ruijte Berkentie Godine
Steenhercase Vogen Leonel Ra-
vasse, Amnys, Cannel, Anca
Schelgen van elcx 's loot
Lmaekt wiele oer een sotelijl
voldaen geschicht oet lot

ik allteen, ijder tedlijs soo volle
als op den punt van den mes
sijgen aen, ooch maeckt ghij
dat onder den dranck veel men-
ghen. probata est.

J. B.

Om het Tandvleesch te doen ontswellen
en losse tanden vast te maken.

Neemt den [illegible] Mirrhe,
[illegible] in [illegible]
[illegible]

meede uwen mont, ghij sult den
wonderlijcke experientie sien
die Natuere doet onder de veermen
sterven uut liefdem, ende gelijckmoet
synde maeckt den goeden asem proeven

Een expart Rescept voor't Root Milisoen.

Neemt 6. Doyeres van Hoender Eyeren ½ loot Annys-saat, ¾ loot Caneel dit 4 samen in den

reeden wort geworden tot op de
Heyst, en latent dan breit werden,
als dan 2. 3. 4. letteren met dat
de Menschen stamt is ingenomen
sincerens & daeronts, gelt meest
gestadig sieden van 't beginsel

al wat het op gelt wiele staet,
en gedurigh gevoedt worden,
dan wort het als den verwelden
preen ist.

15

Tegens den heer dickemaals besocht
en gelt ontvonden.

Neemt den loot steck suycker,
den hantvol ysoop met twee
leepelen ende vinckel anijs,
dit in een pinte bier gesoden
elcx smorgens ende savonts
van ghedroncken die hoest sal
genesen gaan [illegible]

16

Tegens [illegible] aen de [illegible]
seer [illegible]

Dat uyt [illegible] dat [illegible]
en [illegible] die 2 a 3

daegen in Oostijn - Westijn, legt aan
de Wildernis, zij weet het blat op del
lijckdooren sorghtens ende savonts
den morgens, sy stellen gelijck voor
gaen, dit is by mijn selven alle
aen de schepsel goet gevonden, present

17

Deer Kruider boekjes dat heel spuure
zuin is van Dr. Dinckeboeck

Weldaet Engels Schapen-vleesch
licht golt gaale muirss tot marsepeyn.

deelt door den Noemijn t tijt
zijt, alst kruit is soo deelt het
geheel af, ende van dat [illegible]
sonder sout het alder best die [illegible]
daermede [illegible] seer ghaest alsoo uytcomen
Dit is seer expart en bij mijn selffs goet bevonden

.42.

Tegens den droogen hoest seer beproeft.

Neemt Soetemelck van een vrouwe, drinckt dat al gelaeuwt des avonts ingenomen als gy te bed

Vlaxen gaet, doet daer bij soo
veel dicen dingen tot dat de
vuleatr haer sunbre woorden gelast,
doet dit drie ofte vier avonts
aenelden als gij vlaxen gaet
gelt sal ontdragen. &c.

19.

Een uijtsteekend kostelijk Water voor
Blaauwe Schuijt van Dr. Vandr Dam.

Neemt den Vinger lanck
Peperwortel Water doorstaat

Lepel-bladen, Muur-peper, Agrimonia
Duijven-kervel, 3. Stuyvers van
schijven gesmolten van de kruijen
moet gij nemen van elcx een
hantvol, maer sij moeten doort
wat gekneust sijn dan extree

kannen sijn geset [illegible] aechtens
[illegible] des avonts den [illegible]
van gedroncken. [illegible]

20.

Door een quaed verwylde mage.

Neemt duysent gulden kruyt
of boskens in een kanne ge-
gesoden en over ex laeten
staen met het daer van alle
morgen een middeltjen vol
ingenomen t'sal goet voor sijn.

21.

Voor een expart Recept voor Graveel van steen Maerse glase van haar Hoocht is dickmaels geprobeert en altijt goet bevonden.

Siroop van Althea Fernely.

Oly van Amandelen versch van
elcx twee oncen.
Cassien-vaeck-sout van peirel van
elcx ¼ loots. Rose water ½ pint.
Dit onder malcanderen gesmelt, dien
van dewelcke of genomen 3 lepelen

hechtens mig hebben 2. ende eewouts
van [illegible] nae een eeten bucel
[illegible] eet.

22.

Rome Scheveningh en alle
ander ongemack.

Roode kool vande alder beeste
Laen vier quartieren gesneeden
en dan gesooden dat het heel
wit wort en digt toegestopt
datter geen wasem aff en komt
en dat sal dan uytgevaret

geldt stijft dat men in den kom-
maken met vier geldt metalen
stuckjes grooter en wat Ducaten-
canen, deel soo alle morgens mee
helpen en sevents den dijs worden
deelen geldt geldt gedroncken

Dit

Dit Recept is van den Heer van
Stavenes Zijn hier meer als hondert
Menschen door genesen, en is van
verscheide Doctoren geapprobeert
is voortreffelijk bevonden.

28.

Als het tapyt-vliesel vanden Schou-
burg afgegeten is.

Dat in de edelen Maeghden hoe-
vest een gewoonde Sael verblijve

gebracht dat men niet siet wat
het is en dat met den honinck
gemengt en daer dan het lant-
vleesch van binnen en van buijten
mede gesmeert sal het lant-
vleesch geel vernieuwen schoon.

Recept

Tegens heete groote tantsweere.

Neemt saet van wilde
Ciceramus ende vint [illegible]
gelaud, soo neemt de wortel

en stootse dan noemt waer ve-
broken segt veruaigh met
waer droevige of geweld, leu
lietelt al te samen in geeste
Al sijn tot ons verwondert, dan
Waerschult hun mont met deren

Zijn soo goet als ghij het begeeren
gen kent, ghij sult bestont gewes
sijn, ende ist dat den last beswaerden
is, soo sal sij daer mede uijtvallen
sonder pijn. Psalm 101.

25

Voor allerleij gebreecken der mage.

Neemt den steen Prasium stoot
in den vijsel poeder wel fijn
geeft den patient daer van
te drincken des morgens

Ende des avonts, dat drijft alle
slijmigheijt uut der mage door
een stoelganck ende urijnal
probatum est.

26.

Omme de tanden wel wit te krijgen

Het edelt Geyl-hoornden, brant oude
ende waerachtige pulver off
daermede soo vayst hare landen
soo hillensche breit bedroden ende
hebt [illegible]
[illegible]

Voor ervaringhe ofte oeffeninghe
in der schrift.

[illegible] papier van
[illegible]
is [illegible] in [illegible]

Hoe ic selffs ervindt dat dan
soo warm als ghy dat schoon
weet dat Davids psalmen
over den doodt daer uijt veelen
spreken etc.

×

Recepte voor fleresijn off sproeta.

Neemt ezel Dommelkens van
Distelbazinck dan wederomme
Kan dan kan Franckfoortsal
Granderase 2 lepelen met malcandt

Eeten slaapen wandelen drincken
Het doet hem gedurighen door
sijne ordeheden in net gemaeckt
en daer op gelegt is sijn geldt.

20.

Noch een ander seer expart bevonden.

Daer twee Esel-heerkens
geworden in den Brabant
Het heeft vol Rynsche-wyn
maer de Esel moet dorst

Tireen eer dat men de leeronder
En kleyn ontjes daer in doet dringen
dan den inje gebroeckt met Velmelt
al, en van den eygelusted tot logge-
stort gaet dicht en gewonden met
den blaes, en soo inden ooven gaet

Van de ketelen oft aen sy hals breet
tot dat hals den selff is, en van
die selff op houden leder gedaen
tot den vlacsten, en boven op de
onderste [illegible] gedaen tot
werden daer de [illegible] is. En onse

weg is gegaan hij sal nooit weder, omme koomen.

30.

Een expatie Rapoort Gaaveel van de Romp.

Mont Mischauter Genoeghaan,

Dankbaer wispelwaerdens haet heen
van dier dan voor sterstet al het
vroedr en menget dat ouder met
handelen, lieber van geldste aan
ontiant alle waerelden driemael
dan hoe welder als gij het niet sterkt

in gedacht soo sal gy 't maar doen
afte tweemael door veeldeligh gel,
Eenigheden geduer daegs soo veel als
een ockernoot groot met want
Wijn dan mijn daer gy te voeden
gaet. Probatum est.

Om den steen te doen breken en affgaan.

Dat Recept is, datmen gebr-
Copperoosien neemt voort van
[illegible] [illegible] Saxifragien.

[illegible] Heeren geprezen [illegible] meent
[illegible] begeert [illegible] mede [illegible]
[illegible] ende [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] crijgt [illegible] stelen voor [illegible]
[illegible] uijt, ende laet [illegible] staen
[illegible] [illegible] dit Voornaemste [illegible]

is ook geld gedrongen als gelijck,
dat als bekommert om 't leven te
gebruijken, alsmaal van deelen
geldt, daarmede van dit wedder-
alle morgend met voorraad zijn
zee sal de stalen bedrijgen, doch
geld is bedrog als dienst, dit

Vooren voorgaeltjeln is den Regel
van 14 daar wel altemael tot eenige
vaststaet weer is eenighebeden gelevert
ende den steen is hem in vierhoeken
maer door gemeenschapt ende met het
origineel afgegeven. Probatum

82

Voor 't Graveel als hy opgeslimerd is
't welke men can hier beschrijven ẽn tot
den Apoteecker laten toe maaken.

R. Terpent: lotæ ʒß
Ol: amand: dulci ʒi
[illegible] ℥ij
Sooi balsam: ʒi

Sacchari albi
Sir. altheae ā ℥ij
Vini renani q.s.
M. f. haustus
Dit warm ingenoomen en veel-toegedacht

Dii

Voor groote pijnd beandigl End bloedig water is.

R. Sem. 4. frigidor
papaveris albi a ʒß
bene ad Conquassa ℈i
Fiat emulsio ex a. q.

Leere a[illegible] 1618

adde Sier allder [illegible]

Dan eit [illegible] [illegible]

[illegible]

Sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Daermit wilt geschreven dat de zit
seydt in den erkennoot den
Magna Sraaes dat gelijkvaert
ingenomen sueerzeinde met den
Tromb voornoemde syn pro.

Tegen'e Colijck seer goet bevonden.

Neemt Camillen een gandtvoll
met het Oranje-schil gestooten
als ooch mede het koren-nuijs
schaaren, koocht het in wijn
of het Bier en drinckt dat

daer medt weert, al sijecker soedt gal
maeckt; drinckt daer warm altid,
met s' van soo.

Tot het soo dienen hier eenige sachted purga-
tien, dienstig voor de Graveslige, men kan
daar uijt neemen welck men beste kan innedmen,
t zij Consarff drancke off pillen.

36

℞ Pulp. Cassia ℥j
Tamarind. ʒiij
Pulver. Rad. Jalap. ʒj
et agarici gr: xii
[illegible] gtt ix
M. f. Conserv.

Bidens Acris [illegible]

Uit

[illegible] gedenkt dit aandenken.

[illegible] Maria Elisabeth [illegible] 21.
[illegible] 13
[illegible] Gravenhage [illegible]

a. q. Cnamony pacum
M. [illegible] hauspine.
Dit in den tijd [illegible]genomen
Zij
[illegible] gehengeet dan [illegible]

Aan Carolina

[illegible] Corneliazn [illegible]

[illegible]

Voor den reijs in de nederlanden

[illegible]

Een uytsteekende [illegible] Roeper
by een Troupe van [illegible] te [illegible]
lopen ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
maaken is naar [illegible] [illegible]
aan verscheyde [illegible] en altyd een
Geest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Men sal nemen d'asschen offte
Cerris hoedgebned eene gerelden
Crementeins ende steilns Cancer onder
gallye croon fenaer, Greenerecken fenix
hwae fernandt, Nadel steenen wide
Flinex, Camilgelden mirandeale tooth,
Lanaert-suicker den Loot, laet dit

mengelen met veel Commerchanden ander
van Boomen ofte Kruyde mijn.
Wel verstaende dat de voorseyden
geseghelden brieff gestelten sullen
moeten eerst selve Lieden geadviseert
gelevert zijn, onder een onmaet voorsz.

Voortaen ofte het zijn gemenght, ende
dat sal al veranderde Woorden van
tweemaelen tot drinken te weten
na dat se d'eerste maal den [illegible]
gedronken gelijst salmen [illegible] d'andere
gelijst gelooven, [illegible] den [illegible] daer

nader altijd kunnen gebruiken; daar-
men sal de [illegible] [illegible] [illegible]
nimmermeer gelooven of daar moet
waarachtig altijd eenige reden
sijn, soo sal sij nimmer [illegible] [illegible]
en Vriendt om [illegible] [illegible] [illegible]

hoedeeh noeit gelmist geest met Godts
Sijtere almagtige Providentie eet!

10.

Door groote en heele trost sijn.

Waldunt Silveerdeeren, quabsel met

[illegible] twijfelt [illegible]
[illegible] tusschen [illegible]
[illegible] tusschen twee dwalen
want om het groot, het [illegible]
[illegible]

[illegible]

